

Spis treści

Przedmowa Ocalona od zapomnienia integralistyczna pedagogika ogólna Andrzeja Niesiołowskiego, <i>Bogusław Śliwerski</i>	9
Wprowadzenie Zarys pedagogiki ogólnej Andrzeja Niesiołowskiego – o koncepcji i jej rękopisie powstałym w niemieckich oflagach	13
<i>Janina Kostkiewicz</i>	
Andrzej Niesiołowski – humanista, społecznik, człowiek nauki	15
Praca naukowa jeńców w niemieckich oflagach – rękopisy	32
Losy rękopisów z oflagów	35
Koncepcja pedagogiki zawarta w zachowanych fragmentach rękopisu <i>Zarys pedagogiki ogólnej</i> Andrzeja Niesiołowskiego	42
a) Okoliczności powstania – pojęcia – zakres i konteksty przedmiotu ...	42
b) Krytyczna dyskusja klasyfikacji prądów / kierunków – propozycja własna	61
Uwagi o rękopisie, odczytaniu i edycji	65
Bibliografia	69

Zarys pedagogiki ogólnej

Część pierwsza. Zeszyt 1

Założenia krytyczno-metodologiczne	73
Przedmowa autora	77
Wstęp	84
Pojęcie i zakres pedagogiki	84
a) Nieuzgodnione poglądy na zakres pedagogiki	84
b) Wychowanie i samowychowanie jako przedmiot pedagogiki	87
c) Pedagogika opisowa i normatywna, historyczna, teoretyczna i praktyczna	88
d) Podziały pedagogiki systematycznej	90
e) Spekulatywne i empiryczne podejście i jego dziedziny	91
f) Pedagogika a religia	95
g) Zakres i podział pedagogiki	96
h) Stosunek do nauk pomocniczych	98
i) Plan tomu pierwszego (założeń krytyczno-metodologicznych)	100
A. Przegląd krytyczny pedagogiki współczesnej i dawniejszej	101
1. Podział teleologiczny systemów pedagogicznych	101
a) Kryterium naczelnego celu	101
b) Cele doczesne i transcendentne	102
c) Cele osobowe i rzeczowe	103
d) Indywidualizm i kolektywizm pedagogiczny	104
e) Kulturalizm pedagogiczny	105

f) Kierunek transcendentny	107
g) Podział wewnętrzny kierunków teleologicznych	107
h) Systemy neutralne	110
2. Kierunki indywidualistyczne	111
a) Pojęcie i znaczenie indywidualizmu	111
b) Indywidualizm w starożytnej Grecji	112
c) Renesans indywidualizmu	114
d) Epoka oświecenia	115
e) Psychologiczny indywidualizm Herbarta	123
f) Indywidualizm biologiczny	124
α) Utylitaryzm	124
β) Pragmatyzm	128
γ) Genetyzm pedagogiczny	129
δ) Funkcjonalizm	132
g) Indywidualizm personalistyczny	139
α) Uwagi ogólne	139
β) Ewolucjonizm psychologiczny	140
γ) Ewolucjonizm estetyczny	144
δ) Kierunek aktywistyczny	147
h) Indywidualizm socjologiczny Znanieckiego	151
3. Kierunki kolektywistyczne	158
a) Pojęcie i znaczenie pedagogiki kolektywistycznej	158
b) Kolektywizm pedagogiczny w starożytności klasycznej	160
c) Kolektywizm kościelny w wychowaniu jezuickim	166

Zarys pedagogiki ogólnej

Część pierwsza. Zeszyt 2

Założenia metodologiczno-krytyczne pedagogiki integralistycznej	173
d) Polskie koncepcje wychowania obywatelskiego w czasach przedrozbiorowych: XVI, XVII i XVIII wieku	177
α) Zaczątki wychowania obywatelskiego w XVI i XVII wieku	177
β) Okres kolektywizmu religijnego	179
γ) Reformy Konarskiego	181
δ) Komisja Edukacji Narodowej	184
e) Nowoczesne koncepcje wychowania społeczno-obywatelskiego	192
α) Założenia i ośrodki rozwoju	192
β) John Dewey i Kilpatrick	192
γ) Socjologiczne koncepcje wychowania obywatelskiego w USA	196
δ) Jan Władysław Dawid i jego szkoła	197
ε) Socjologiczne koncepcje wychowania obywatelskiego w Polsce	199
f) Niemieckie koncepcje wspólnoty	201
α) Początki i rodzaje wspólnoty w pedagogice niemieckiej	201
β) Idealizm spekulacyjny Natorpa	204
γ) Piotr Petersen i plan jenajski	205

g) Systemy psycho-behawiorystyczne	210
α) Pogląd ogólny, podział	210
β) Behawioryzm reaktywny Watsona	210
γ) W. Ch. Bagley	211
δ) Edward Lee Thorndike	213
ε) William Mc Dougall	213
ζ) Stanisław Karpowicz (1864–1921)	214
η) Psychoanalityczne koncepcje wychowawcze Johna B. Saxby'ego	215
h) Polski nacjonalizm liberalny	216
α) Konkretyzacja grup	216
β) Zasady liberalizmu narodowego	217
γ) Stanisław Prus-Szczepanowski (1846–1900)	218
δ) Wincenty Lutosławski i neofilaretizm	220
ε) Kierunek nacjonalistyczny w Polsce	222
ζ) Liberalne wychowanie narodowe w Niemczech	224
i) Wychowanie państwowe	225
α) Pojęcia ogólne i początki	225
β) Produktywizm państwowy Kerschensteinera	226
δ) Kazimierz Sośnicki – teoretyk wychowania państwowego	233
j) Organicyzm Durkheima i Bergemanna	234
α) Organicyzm socjologiczny a pedagogika	234
β) Szkoła Durkheima	235
γ) Paweł Bergemann	238
δ) Paweł Barth	239
k) Aktywizm panteistyczny faszystów	240
α) Uwagi ogólne	240
β) Benedetto Croce	241
γ) Giovanni Gentile	241
δ) Radice i Codignola	244
l) Organicyzm biologiczno-totalny	244
α) Uwagi ogólne o narodowym socjalizmie	244
β) Ernest Krieck	250
γ) Alfred Bäumler i Weimer	255
δ) Hitlerowska reforma szkolna	256
4. Kierunki kulturalistyczne	259

Zarys pedagogiki ogólnej

Część pierwsza. Zeszyt 4

Założenia krytyczno-metodologiczne	261
5. Transcendentyzm	263
a) Charakterystyka ogólna	263
b) Czasy patrystyki	266
c) Wczesne średniowiecze	269

d) Rozkwit średniowiecza, powstanie uniwersytetów	275
e) Wychowanie stanowe	278
f) Wychowanie kobiety	284
g) Wychowanie w Polsce średniowiecznej	284
h) Refleksja pedagogiczna w średniowieczu	289
i) Zmierzch średniowiecza i jego bilans wychowawczy	291
Bibliografia sporządzona na podstawie rękopisów Andrzeja Niesiołowskiego	297
Bibliografia dotycząca przypisów i opracowania Janiny Kostkiewicz	301
Indeks osób	305